

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ

Lazarská 7, 117 22 Praha 1

Sekce 2 – Řízení správy daní
Odbor 21 – Právní a daňového procesu

Č. j.: 35136/11-2110-011826

Pokyn GFŘ - D - 7

k postupu správců daně při doručování prostřednictvím datových schránek

S účinností od 1. 7. 2009 vstoupil v platnost zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“). Podle § 4 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb. Ministerstvo vnitra bezplatně zřídí advokátovi, daňovému poradci a insolvenčnímu správci datovou schránku podnikající fyzické osoby poté, co obdrží informaci o jeho zapsání do zákonem stanovené evidence. V případě advokátů a daňových poradců zákon stanovil tříleté přechodné období a datové schránky jim ze zákona budou zřizovány až od 1. 7. 2012 (§ 31 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb.). Dle informací Ministerstva vnitra lze již v letošním roce, budou-li daňoví poradci mít zájem systém „profesních datových schránek“ využívat, o zřízení datové schránky podnikající osoby pro potřeby daňového poradenství požádat. V § 4 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. je zároveň stanoveno pravidlo, že podnikající fyzická osoba má nárok na zřízení jedné datové schránky podnikající fyzické osoby bez ohledu na počet podnikatelských činností. Z tohoto pravidla však platí výjimka mimo jiné pro daňové poradce, resp. advokáty, kterým se pro tento status zřizuje samostatná datová schránka daňového poradce. Pokud daňový poradce vykonává i další podnikatelskou činnost (s výjimkou činností uvedených v § 4 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., kdy ke každé z těchto činností by měl mít zřízenou samostatnou datovou schránku), může mít zřízenou jak datovou schránku podnikající fyzické osoby – daňového poradce (od 1. 7. 2012 povinně zřízenou), tak i „běžnou“ datovou schránku podnikající fyzické osoby. Zákon č. 300/2008 Sb., tak vychází z konstrukce více typů datových schránek, jejímž smyslem je důsledné rozlišování statusu adresáta.

Elektronické doručování v rámci daňového řízení upravuje § 42 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „DŘ“), který stanoví, že osobě, která má zpřístupněnu datovou schránku se doručuje elektronicky podle jiného právního předpisu, tzn. podle § 17 zákona č. 300/2008 Sb. V souvislosti s doručováním podnikajícím fyzickým osobám a osobám uvedeným v § 4 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb. (daňovým poradcům) prostřednictvím datových schránek může s ohledem na druh doručované písemnosti a typ zřízené datové schránky nastat několik situací, které jsou s ohledem na přehlednost, komplexnost a informovanost veřejnosti řešeny v tomto pokynu Generálního finančního ředitelství.

Problematika doručování osobám, které mají zřízeny datové schránky:

a) podnikající fyzické osoby

- Podnikající fyzická osoba má zřízenou datovou schránku „podnikající fyzické osoby“ → správce daně bude do této datové schránky doručovat písemnosti ve věcech podnikání. Ostatní písemnosti, které se jeho podnikatelské činnosti netýkají (např. výzvu k podání přiznání k dani z převodu nemovitostí – nemovitost, která není zahrnuta v jeho obchodním majetku), je správce daně povinen doručovat tomuto podnikateli v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Podnikající fyzická osoba má zřízenou datovou schránku „fyzické osoby“ (běžný občan) → správce daně bude do této datové schránky doručovat ostatní písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti. Písemnosti ve věcech podnikání bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Podnikající fyzická osoba má zřízeny dvě datové schránky („podnikající fyzické osoby“ a „fyzické osoby“) → správce daně bude doručovat písemnosti ve věcech podnikání do datové schránky „podnikající fyzické osoby“ a ostatní písemnosti, které se netýkají jeho podnikání, do datové schránky „fyzické osoby“.

b) osoby uvedené v ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb.

- Daňový poradce má zřízenou pouze datovou schránku „fyzické osoby“ → správce daně bude do této datové schránky doručovat písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti. Písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce a písemnosti vztahující se k činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení) bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Daňový poradce má zřízenou pouze datovou schránku „podnikající fyzické osoby“ → správce daně bude do této datové schránky doručovat písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce. Písemnosti vztahující se k jeho činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení) a ostatní písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti, bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Daňový poradce má zřízenou pouze „profesní datovou schránku“ → správce daně bude do této datové schránky doručovat písemnosti vztahující se k jeho činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení). Písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce a ostatní písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti, bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Daňový poradce má zřízeny dvě datové schránky („fyzické osoby“ a „podnikající fyzické osoby“) → správce daně bude do datové schránky „fyzické osoby“ doručovat písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti, a do datové schránky „podnikající fyzické osoby“ písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce. Písemnosti vztahující se k jeho činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení) bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Daňový poradce má zřízeny dvě datové schránky („fyzické osoby“ a „profesní datovou schránku“) → správce daně bude do datové schránky „fyzické osoby“ doručovat písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti, a do „profesní datové schránky“ bude doručovat písemnosti vztahující se k jeho činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení). Písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.

- Daňový poradce má zřízeny dvě datové schránky („podnikající fyzické osoby“ a „profesní datovou schránku“) → správce daně bude doručovat písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce do datové schránky „podnikající fyzické osoby“, a do „profesní datové schránky“ bude doručovat písemnosti vztahující se k jeho činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení). Ostatní písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti, bude doručovat v listinné podobě dle § 43 a 44 DŘ.
- Daňový poradce má zřízeny tři datové schránky („fyzické osoby“, „podnikající fyzické osoby“ a „profesní datovou schránku“) → správce daně bude do datové schránky „fyzické osoby“ doručovat písemnosti, které se netýkají jeho podnikatelské činnosti, do datové schránky „podnikající fyzické osoby“ písemnosti ve věci jeho vlastní daňové povinnosti daňového poradce, a do „profesní datové schránky“ bude doručovat písemnosti vztahující se k jeho činnosti daňového poradce (tzn. jakožto zástupci daňového subjektu v daňovém řízení).

Následně je uvedena tabulka doručování daňovým poradcům prostřednictvím datových schránek po 1. 7. 2012, tj. kdy již všichni budou mít povinně zřízenou „profesní datovou schránku“:

	Vlastní daňová povinnost	Ostatní písemnosti	Písemnosti daňových subjektů
DatS FO + DatS daňového poradce	listina	DatS FO	DatS daňového poradce
DatS podnikající FO + DatS daňového poradce	DatS podnikající FO	listina	DatS daňového poradce
DatS daňového poradce	listina	listina	DatS daňového poradce
DatS FO + DatS podnikající FO + DatS daňového poradce	DatS podnikající FO	DatS FO	DatS daňového poradce

poznámka k použitým zkratkám:

DatS FO = datová schránka fyzické osoby

DatS podnikající FO = datová schránka podnikající fyzické osoby

DatS daňového poradce = datová schránka podnikající fyzické osoby – daňového poradce

c) postup společný pro obě výše uvedené skupiny osob

- Nelze-li jednoznačně rozlišit, jak má být doručováno (do které ze zřízených datových schránek nebo v listinné podobě), pak správce daně zvolí způsob doručení podle

pravděpodobného úsudku, zda se písemnost týká či netýká podnikání fyzické osoby (týká se DatS FO a DatS podnikající FO). V takovýchto případech však nelze uplatnit fikci doručení a nedojde-li k jeho faktickému doručení, pak je nezbytné doručit dalším alternativním způsobem, při kterém se již fikce doručení uplatní.

- Ve výše uvedených případech může daňový subjekt (včetně zastupujícího daňového poradce) před správcem daně seznatelným způsobem vyjevit, že písemnosti, které by mu byly doručovány v listinné podobě, mu mají být doručovány do datové schránky příp. do které ze dvou či více zřízených datových schránek mají být datové zprávy od daňové správy doručovány. V případech doručování písemností vztahujících se ke statusu daňového poradce musí však vždy být písemnosti doručovány pouze do „profesní datové schránky“ podnikající fyzické osoby – daňového poradce – zde již nelze seznatelným způsobem vyjevit, kam má být doručováno.
- Pokud by byla adresátovi, ačkoli by měl zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku, doručena písemnost prostřednictvím provozovatele poštovních služeb a on by tuto písemnost převzal, jednalo by se sice o nesprávný postup, ale nezpochybnitelné doručení, neboť materiální funkce doručení by byla splněna, tj. došlo by k seznámení se s obsahem písemnosti, a uvedené pochybení by tedy nemělo vliv na platnost doručení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 90/2010-95, ze dne 16. 12. 2010).